

Nikoline ET BARN DU GODT KAN NÅ

MOR, FAR OG NIKOLINE I HAVEN.

TEKST: REDAKTØR SUSANNE DENCKER

- Jeg vil gynges, erklærer 3½ år gamle Nikoline og springer op på gyngen. Vejret lader meget tilbage at ønske. Vådt, overskyet, blæsende – som om Den Store Vejrmester har glemt at, i december daler julesneen blid. Far skubber gyngeprinsessen lidt. Men nej:

- Mor skal gynges mig, nikker Nikoline bestemt. Mor overtager skubbetjansen. Nikoline smiler tilfreds og nyder en flyvende tur gennem luften. Efter gyngeturen tager Nikoline far i hånden og smiler op til ham.

'Løbehjul far'.

'Skal jeg hente løbehjulet til dig?'

Ja, nikker Nikoline. Det var lige det, far skulle. En helt almindelig hverdagsscene med en helt almindelig ordveksling. At det er et lille mirakel, der udspiller sig, er der ingen forbigående, der bemærker. Men de voksne i haven ved det godt. Måske ved Nikoline det også. Vi skruer tiden 2½ år tilbage. Maj 2004. Jette, Klaus og deres godt fire år gamle biologiske søn David er – sammen med otte andre vordende adoptivfamilier – på vej til Kina efter deres barn. På Nikolines et års fødselsdag overdrages hun til sin nye familie.

- Hun var bare så smuk, fortæller Jette. - Hun kikkede nysgerrig på os med sine alvorlige øjne. Vi fik også et lille smil. Og hun kunne selv gå rundt med støtte ved møblerne.

FORSØMT OG UNDERSTIMULERET

AC Børnehjælps udsendte er bænket sammen med Jette og Klaus i spisestuen i familiens hyggelige hus. Det er søndag. Nikoline får sig en lille lur. Vi får os en kop formiddagskaffe. Jette fortæller, hvordan hun og Klaus i dagene efter overdragelsen blev klar over, at Nikoline var et lille forsømt og

understimuleret barn. Hun brød sig ikke om at blive rørt ved – ligesom hun i stedet for at røre ved ting med indersiden af hånden, som regel valgte at bruge ydersiden af hånden.

- Hun faldt nemt ind i sig selv og sad og rokkede og lavede små bobler ud ad munden. Men vi var nu alligevel ikke så bekymrede, for vi syntes, at vi havde en fin øjenkontakt til hende, og vi kunne få hende til at smile til os.

TIDEN LÆGER ALLE SÅR?

Jette og Klaus var derfor overbeviste om, at det kun var et spørgsmål om tid, ro, god mad, kærlighed og masser af tryghed og stimulation, før Nikolines udvikling ville være på omdrejningshøjde med hendes alder. Vel hjemme i Roskilde gik de målrettet i gang med at folde familiens yngste ud.

- I løbet af de første uger måtte vi indse, at vi havde fået en helt vidunderlig, men også meget utryg pige, der ikke ville have tæt kontakt til os, konstaterer Jette. - Når vi bar på hende, skulle vi sørge for, at hun have ryggen til os. Hun brød sig ikke om fysisk kontakt, og hendes ansigt måtte vi overhovedet ikke røre. Når vi snakkede med hende, var det som om, at hun ikke hørte, hvad vi sagde. Var der derimod en fjern knitrende lyd fra stuen – en jingle fra fjernsynet eller noget papir, der blev krøllet – så løb hun, alt hvad hun kunne, efter lyden. Og så sad hun rigtig tit og rokkede frem og tilbage.

TVIVLEN – ER NOGET GALT

Jette og Klaus følte hurtigt, at de manglede viden og redskaber til at kunne støtte og hjælpe deres datter i hendes omstillingsproces. Tvivlen nagede. De syntes ikke, at Nikoline udviklede sig, som hun skulle. Omverdenen var betydelig mere fortrøstningsfuld. De fagpersoner, som familien

kom i kontakt med – PPR, den praktiserende læge, amtet, hospitalet – mente at Nikolines reaktion var, som man kunne forvente, med det udgangspunkt hun havde. Hun virkede til at være en opmærksom og nysgerrig pige, og skulle nok med tiden indhente det, der manglende.

VISHEDEN – NOGET ER GALT

Et halvt år efter hjemkomsten – oktober 2004 – var familiens Kina-rejsegruppe samlet en weekend i en spejderhytte.

- Da vi kørte hjem søndag eftermiddag, stod det klart for os, at der var noget helt galt fat med Nikoline, fortæller Klaus. - De andre børn havde alle udviklet sig; de fleste nærmest eksplosivt. Jette fortsætter: - De pludrede og var begyndt at sige ord, kunne lege og spise uden problemer. Men ikke Nikoline. Vi havde en datter, der lukkede sig inde i sig selv. Der i lange perioder sad og rokkede og ikke havde noget sprog. Vi kunne tale til hende, uden hun reagerede overhovedet. Nogle gange blev vi så desperate, at vi råbte til hende. Men hun reagerede ikke. Hun magtede ikke kontakt, faldt ind i sig selv, rokkede og ville ikke spise fast føde.

Jette og Klaus opsøgte en adoptionserfaren privatpraktiserende dansk psykolog. Denne kunne som andre før hende umiddelbart konstatere, at Nikoline var en utryg, men nysgerrig og motorisk stærk pige. Hun fandt ikke belæg for hverken af be- eller afkræfte Jette og Klaus' fornemmelse af, at noget var rivende galt. Men på grund af familiens tvivl, foreslog hun en tilbunds gående psykiatrisk undersøgelse af datteren. Da der var mere end et års ventetid i det offentlige sundhedssystem, valgte familien selv at bekoste undersøgelsen.

NIKOLINE OG DAVID GIVER DEN GAS I ET RÅBEKOR.

DET VÆRST TÆNKELIGE

I de første måneder af 2005 – 9 måneder efter at Nikoline kom til Danmark – blev hun udredt af en privatpraktiserende psykiater. Hvor forberedte Jette og Klaus end var, så sendte diagnosen 'infantil autisme' begge forældre i gulvet i samme sekund, den var udtalt. Prognosen var uvirkelig. 70 % med infantil autisme viser sig at være retarderede, og der var kun 50 % chance for, at Nikoline nogensinde ville udvikle et sprog.

- Det var så fremtidsudsigterne for vores lille skønne datter. Alle vores håb og drømme for hende forsvandt på et sekund. Tårerne løber ned ad Jettes kinder. Selv om håbet og drømmene for Nikolines fremtid for længst har indfundet sig igen i ombygningsrodet i muremestervillaen, så gør erindringen stadig ondt. - Jeg havde i så mange år ønsket mig et barn til. Havde mit ønske været for stort? Tankerne, der kom, var dybt irrationelle. Blev Nikoline straffet for, at jeg havde ønsket mig et barn så meget? Og hvad med Davids fremtid? Han havde ikke bedt om det her. Vi ville jo bare være en normal familie med et helt normalt liv. Vores verden væltede. Vi væltede. Og der var ikke nogen til at gribe os.

VENDEPUNKTET

Den barske diagnose blev alligevel vendepunktet for familien. Klaus fortæller.

- Selv om vi slet ikke var klar til at høre, hvor dårlig Nikoline var, så havde vi alligevel længe haft et enormt behov for at få en afklaring og dermed også nogle muligheder for, hvad vi kunne

gøre. Og med diagnosen fik vi pludselig adgang til støtte, hjælp og behandling i det offentlige system. Uden diagnose er man overfølsomme forældre. Med diagnose tager systemet barnet og dets forældre alvorligt. Det har vi oplevet meget tydeligt.

I månederne efter diagnosen samlede Jette og Klaus informationer om infantil autisme. De fandt ved et tilfælde ud af, at man i såvel Norge som USA har bemærkelsesværdigt gode erfaringer med en behandlingsmetode, der går under forkortelsen ABA – Applied Behavior Analysis. Behandlingsmetoden var så småt ved at vinde indpas i Danmark via en række forældres private initiativ. ABA-eksperternes erfaring understøttede Jette og Klaus' opfattelse af, at Nikoline – uagtet sit handicap – havde et stort forandrings- og udviklingspotential, som hun kunne udnytte, hvis hun fik den rigtige træning og fik lov til at spejle sig i normale mennesker og normal adfærd.

ABA er en forkortelse af Applied Behavior Analysis. På dansk kaldes behandlingen for 'Anvendt adfærdsanalyse.'

ABA er en psykoterapeutisk og pædagogisk metode, som er blevet særligt udviklet og raffineret til behandling af autisme og lignende udviklingsforstyrrelser. Metoden er meget udbredt i f.eks. USA og Norge. Først i de seneste 5 – 6 år er den blevet praktiseret i Danmark.

Læs mere på www.abaforum.dk

HANDLING OG FORVANDLING

Jette og Klaus begyndte selv at praktisere behandlingen – superviseret af en norsk behandler hver 14. dag, men de måtte snart sande, at det var for hårdt og utrygt at gennemføre selv.

Stor var glæden, da det i efteråret 2005 lykkedes dem at finde en integreret institution, der var villig til at arbejde ud fra ABA-principperne og sammen med familien modtage supervision af en norsk ABA-expert hver 14. dag. Sidstnævnte skulle Jette og Klaus bestemme. De nødvendige støttetimer betalte Roskilde Kommune.

Jette fortæller:

- Undervejs i forløbet med Nikoline, har vi mødt rigtig mange eksperter, der har haft rigtig gode men ret akademiske og ofte meget overordnede forslag til, hvordan vi kunne støtte Nikoline. ABA er en behandlingsform, der går helt ned i de små og praktiske hverdagssituationen. ABA eksperterne sætter sig sammen med os, pædagogerne og Nikoline og arbejder sammen med os. På den måde kan vi meget præcist finde ud af, hvad der virker for Nikoline, og hvad der ikke gør.

Effekten af den omfattende behandling var til at tage at føle på. Efter nogle afskrækkende uger med forventelig tilbagefald kom Nikoline ind i en utrolig positiv udvikling.

- Hun begyndte at sige ord, fortæller Klaus. - 'Abe' og 'mor' var de første. Men hver dag kom der nye ord til. Det var helt fantastisk.

I dag forstår Nikoline alt, hvad andre siger til hende, og hun er i fuld gang med at udvikle sit eget talesprog. Hun imiterer, hvad andre siger

LOUISE ER PÆDAGOGSTUDERENDE. HVER UGE TRÆNER HUN ET ANTAL TIMER MED NIKOLINE.

og elsker at lege med andre børn. Hun rokker ikke længere og søger ofte på eget initiativ fysisk kontakt hos sine forældre og andre tæt på hende. Hun har stadig sit nysgerrige væsen og sin viljestyrke. Nu bruger hun begge dele positivt. Og for hver dag der går, kan hun flere og flere ting og får bedre og bedre kontakt med andre mennesker.

ET LILLE MIRAKEL

I sommeren 2006 valgte familien at flytte fra Roskilde til Århusforstaden Åbyhøj. Dels fordi Jette og Klaus stammer herfra, og dels fordi der pludselig blev mulighed for, at Nikoline kunne komme med i et 4-årigt ABA-projekt støttet af Århus Kommune. Projektet starter 1. januar 2007 og vil betyde en markant intensivering af Nikolines træning.

- I dag tør vi godt tro og håbe på, at Nikoline bliver i stand til at starte i en normal skole med begrænset støtte. Vi ved, at dette mål ikke er urealistisk, da vi er nogle af de danske familier, der er kommet tidligst i gang med denne træningsform.

Jette slutter:

- Nikoline er naturligvis ikke som normalt udviklede børn endnu, og det bliver hun måske aldrig. Men hun er på kort tid kommet langt, langt videre, end vi havde troet muligt. I dag kan vi nå Nikoline. Det er et lille mirakel.

Nikoline er vågnet fra sin lur. Hun kommer trisende og tager mor i hånden. Der er noget, mor skal se.

'Ind i stuen'.

'Skal jeg gå med dig ind i stuen?' gentager mor og smiler.

'Ja', Nikoline nikker.

Mor rejser sig, stryger Nikoline på kinden og hånd i hånd går de ind i stuen.

Jette og Klaus' har et vigtigt budskab til andre adoptivfamilier: Hvis I er i tvivl om jeres barn udvikler sig, som det skal, så søg hjælp. Forsøg ikke at tro, at alting kommer af sig selv bare det får tid. Lyt til jeres egen mavefølelse. En tidlig og målrettet indsats gør underværker for disse børn.'

Jette og Klaus stiller gerne deres erfaringer til rådighed for andre familier. Familien kan kontaktes på JEHA@asb.dk

NIKOLINE OG DAVID SER FJERNSEEN FOR DIG.

